

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 1. sz., I. em. 10,
ahová minden levél és küldemény címzendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra — — — — — 0.40 (—80 kor.) | Félévre — — — — — 2.40 (4.80 kor.)
Negyedévre — — — — — 1.20 (2.40 ") | Egyes szám — — — — — 0.10 (—20 ")
A Szövetség tagjai díjtanulul kapják.

Halotti beszéd.

Kovács József koporsója felett.

Munkástársak, temetünk.

Halottunk van. A testvéri részvét, a fájdalom, a gyász koporsóhoz szólít bennünket, hogy kegyeletünk adóját lerójjuk, hogy egy sir-göröngyöt dobjunk az örökös álom csendes völgyébe leereszkedő koporsóra, hogy utolsó istenhozzát-ot mondjunk Kovács József munkástársunknak mi, a még életben levő, a még igát húzó Kovács Józsefek.

Megszokott dolog nálunk a temetés. Van-e hét, van-e nap, hogy soraink közül ki ne ragadjon a véres halál egyet-egyét? Van-e hét, van-e nap, hogy a vasuti szolgálat a hivatás vértanuinak ezer és ezer számát ne szaporítsa egygyel-kettővel? Nincs. A mi katonáink folyton hullnak-vesznek, a mi gyászunk örökös, a mi könnyeink szakadatlanul hullhatnak.

Amerre csak sinpár fut, tekintsetek szét az egész országban, a vonalok mentén elhuzódó temetőikben mindenütt domborul egy-két vagy több sirhalom, mely alatt a szárnyas kerék vértanuja nyugszik.

Nem diszes márvány, nem örökzöld babér jelöli meg ezt a helyet, mindössze egy korhadó fejfa, egy-két bokor virág, amelyet az özvegyek és árvák könnyei öntöznek. Feljegyzik-e neveket az emlékezés márványtáblájára? Nem. A véres, kultura-döntő, emberpusztító háborúk hőseit illeti meg az ilyesmi, de akik a munka mezején, a kenyérért, a fentartásért vívott harcban, hivatásuknak teljesítése közben névtelenül pusztulnak el, azoknak sirjára nem ültet virágot a kegyelet, azoknak özvegyeiről, árváiról nem gondoskodik a nemzeti hála.

De még azok a saját pénzükkel, saját vérünkkel táplált intézmények se, amelyeknek kötelességük volna ez nem csupán emberbaráti szempontból, nem csupán alamizna-fillérek halára, kézcsókolásra számító osztogatásával, de egyébként is, jog és igazság-parancsolta kötelességből.

Nézzétek az előttünk fekvő áldozatot. Neki kétszeres a tragédiája. Egy halál nem tudta megölni, kettős halállal kellett koporsóba feküdnie. Egyik karját, a kenyérkereső jobbot, letépte a szárnyas kerék gépe, a gépkerekek gyilkos csattogása, aztán jött egy revolverdurranás, amely szétromcsolta az agyat. A gép még életben hagyta, nem ölte meg. Mi adta kezébe a revolvért, hogy megölje magát?

Mondjuk csak el az ő kettős tragédiáját. Gépkezelő volt a kurticsi állomáson Kovács József. Lelkiismeretes munkás, aki még akkor is teljesíti a hivatását, amikor a saját életét viszi a katasztrófák vágóhidjára, hogy a másikat megmentse. Valami vasuti szerencsétlenséget akart elhárítani, amikor ő maga lett a katasztrófa áldozata. Hősies, halálmegvető elszántsággal rohant a veszedelembé. A mások katasztrófáját legyőzte, de a magáéval nem birt. Véresen húzták ki a kerekek alól, jobb karját tőből lemetszette a gép.

Kórházba vitték. Sokáig feküdt a matrac-síron. A tavasszal felgyógyult s az egykezű ember visszament oda, ahol a szerencsétlenség érte. Felajánlotta szolgálatát az embervérrel, a munkásverejtekkel táplálkozó Molochnak, a Máv.-nak, ő, az egykezű ember, a nyomorék ember. Elküldték. Kiutasították.

Nincs jobb kezed? Mit akarsz a ballal? Hiszen nekünk még a kétkezű ember se tud eleget dolgozni. Menj, koldusnak még jó leszel. Avagy írj alá az alázatos folyamodványt a Máv. méltóságos igazgatóságához és ha jó kedvükben találod a nagyhatalmas ságu urakat, talán még valami alamizsnát is kaphatsz.

Kovács József elhitte. Ez volt a tragédiája. Ha nem hiszi, hanem kiáll az utcasarokra, mint a milliomos Máv. utcára dobott gyermeke, akkor talán a könyörületes emberek megszánják és Kovács József a szájalom-fillérekkel eltengetheti az életét.

Miért nem tettél így, ó balga Kovács József? Nem, hanem megírtad

az alázatos instanciát és vártál, vártál, imádkoztál, hogy a jó istenke puhítsa meg a méltóságos urak szívét, adjon beléjük könyörületet, hogy megszánják a te szomorú állapotodat és juttassanak egy kis istápot, amiből kenyérekérel telik.

Elmult a tavasz. A nyár rózsái leperegtek. A szeptemberi szél rázogatta le a fákról a sárga leveleket, az elmulásról suttogó sárga leveleket...

A te leveled is lehullott onnan a magasból. Szegeden a kezébe nyomaták a nagytekintetű üzletvezetőség emberei.

— Itt van, Kovács, az igazgatóság válasza. Ezt irták a maga kérvényére. Isten áldja meg!

Elolvastad. Az volt benne, hogy a kérelmed nem teljesíthető. Miért? Szükséged volt neked az indokolásra? Te kértél, nem kaptál, minek ehez indokolás? Minden reményed az volt, hogy adnak, megmentenek az éhhaláltól. Nem adtak. Minek ehez indokolás?

Megmaradt a balkezed, igaz. Kinyujtod a utcasarkon alamizsnáért? Arra alkalmas. Avagy megpróbálsz, főbe tudod-e még vele magadat löni? Arra is alkalmas. És te ezt választottad.

Jól tette-e vagy nem, azt a te koporsód felett zokogó fájdalom, a testvéri részvét nem kérde. A keserűség elfojtja szavunkat és a gyász visszatart attól, hogy innen a te koporsód mellől kérdjük meg azoktól, akiket illet, hogy urak, ez hát nektek a munkás? Nyomorék lett, kidobták. Alázatosan visszafordult és alamizsnáért könyörgött, elkergettétek még a küszöbötök elöl is. Hát van-e bennetek szikrája az igazságnak, az emberszeretetnek, édes atyái vagyatok-e a munkásoknak vagy lelketlen mostohái?

Nem, a gyászt nem zavarjuk meg ezekkel a keserű kérdésekkel. Mi a tragédiákat megszoktuk már s a mi szívünk megkeményedett, elkérgesedett, mint a tenyerünk. Kovács József koporsóját a földbe tesszük, a sirját

felhantoljuk, aztán letöröljük a könyeinket, hogy tisztán lássunk és mi az élő Kovács Józsefek, a még két karral dolgozó Kovács Józsefek ököbe szoritott kézzel teszünk egy fogadást, amit megtartunk most és mindörökké. Amen!

Szemere, a közügynök.

Hamis vádak a Konzum ellen.

Vannak gyerekek, akik nem tudnak addig enni vagy lefeküdni, amíg őket valaki jól el nem nadrágozza. Amikor ez megtörtént, hallgatnak, esznek vagy alusznak. Szemere, a mindenkori közérdekért harcoló, bizonyosan látott valahol ilyet, mert a gyerekek minden rossz tulajdonságával rendelkezik. Kiabál, sir, zsörtölődik, dobál, persze nem kövekkel, hanem olyan valami csunyasággal, amivel rendszeren saját kezét, arcát, sőt még a parteklijét is bepiszkítja s mindezt ő csak azért teszi, hogy észre vegyék. Persze amikor észre veszik, a rövidebbet ő huzza s az utolsó szó ilyenkor már nem az övé.

Szemere (Schlesinger) Lipót legutóbb is így tett. Elhatározta az ő gyerekeszével, hogy cikkeket ír, vagy — ami a legbizonyosabb — pajtsái felbuzdították őt egy cikk megírására s ő, a Szemere, kapta magát s írt egy „cikket“. Amikor a „cikk“nek nem volt visszhangja, írt még egy „cikket“, sőt két „cikket“. Mi sem természetesebb, ő, az örökös őrszem, csakis olyan dolgokról ír, amik nagyot durranak. Így írt a Konzumról is.

Mi, s velünk együtt a Konzum igazgatóságába beválasztott kartársaink ismerve Szemere Lipót krakélereskedéseit, nem is hederítettünk rá, amit ő buzditásnak vett, vagy talán azt gondolta, hogy megijedtünk tőle. Erre nekünk rohant ismét a türelmi bárcások, a *Vasutasok Lapjában*. Persze valamennyi fürmedvényében a Konzum igazgatóságát vádolja alapszabályhanisítással.

Tehát igen tisztelt Schlesinger ur, amint látjuk, ön nem nyugszik addig, amíg mi önt — úgy mint eddig is — alaposan le nem hordjuk s meg nem magyarázzuk önnek azt, amit ön vizenyős eszével felfogni nem tud. Nem tud pedig azért, mert az ön rángatói sem okosabbak egy mákszemnyivel sem önnél s nem tudták megmagyarázni

azt, amit mi megkísérünk. Az ön fején mulik, ha nem érti.

Az 1906. évi közgyűlésen a megtett indítvány alapján hozott az igazgatóság részéről az alapszabályok több pontjának módosítása, köztük az alapszabályok 10. §-ának második bekezdése is, még pedig a következő szöveggel:

„A mutakozó üzleti felesleg visszatérítésre, a tartalékalap gyarapítására és az üzletrészek kamatozására fordítandó, de ez a kamatozás az üzletrészek 4%-át meg nem haladhatja.“

Az évi közgyűlés ezt elfogadta, még pedig az a közgyűlés, amely önt és rángatóit megvetette, az a közgyűlés, amelyen ön okvetlenül ott volt, mert hiszen ön és 18 társa hagyták ott a közgyűlést pirulva, megalázva, letörve és megszegyenítve.

Vagy talán csak azt akarta, hogy mi mondjuk el ezt önnek? Mi megtettük ezt is. De térjünk a dolog lényegére. Amint halljuk, a tartalékalapról szó volt az igazgatósági ülésen. Szó volt még pedig olyan formán: *Ha a forgó tőke talán nem engedné meg a házépítést, akkor ezen összeget a tartalékalapból kölcsönképpen vesszük.*

Tehát csak kölcsönről volt szó akkor is, de még sem tettük, amint a bank által kibocsájtott nyilatkozatból láthatta.

De menjünk még tovább. Mondjuk, ha csakugyan vettünk volna a tartalékalapból, hát az a tartalékalap csak arra jó, hogy belőle veszteséget fizessünk, de arra már nem jó, hogy azt esetleg jobban gyümölcöztessük? Vagy menjünk tovább. Amikor a tartalékalapból építünk egy házat, hogy a nagy házbértől megszabaduljunk, akkor mi azt a sárba dobtuk? Annak a háznak nincs meg az az értéke, mint amibe került? Vagy meg van az állapítva, hogy a tartalékalap akár az egész összegben is, csak értékpapirokban, vagy házban, vagy készpénzben lehet? Feleljen ezekre, közügynök ur! Vagy pedig feleljen arra, hogy például a Máv. betegpénztár tartalékalapját képező házak, amik kitesznek körülbelül 618.000 koronát; továbbá ugyancsak a tartalékalapot képező sebészeti műszerek, amiknek értéke körülbelül 300 korona, a törvény, az alapszabályok ellenére vannak?

Vagy még tért engedünk önnek. Mondjuk, ha a tartalékalap rendeltetése csakugyan a veszteségek pótlására való, akkor az a ház nem lehet a tartalékalap egy része?

Vagy menjünk még tovább. Ha esetleg az igazgatóság elhatározná egy nagyobb-szabású háztartási üzlet berendezését, ami kitenne vagy 50.000 koronát s ha az igazgatóság ezen összeget ismét csak a tartalékalapból fedezné és a tagoknak olyan kedvezményt nyújt, ami által sokkal olcsóbban ruházhatná a tagok családjait, mint egy spekulációra alakult üzlet s mellette még a szövetkezetnek is megmaradna a tisztességes haszna, hát ez is törvénytelen intézkedés lenne?!

Mi azt hisszük, az ön által felhozott vádakra megfeleltünk, ezután csak a következőket kell konstatálni. Először azt, hogy — amint látjuk — önnek mániája a becsületsértés, önnek erre olyan szüksége van, mint a halnak a vízre. Konstatáljuk továbbá azt, hogy ön még a krakélereskedésben is oly ügyesen jár el, hogy a krakélereknek egész nyugodtan a nagymestere lehetne, mert amikor mi semmibe sem vetjük az ön fürmedvényét, hanem szánakozunk azon, hogy egy ember annyira rövid eszű legyen, hogy egy pár napra nem tud visszagondolni, akkor ön ezen megvetést, ezen szánakozást bátorításnak veszi s a pszichológust folytatja, még pedig úgy, hogy szégyenkezve gondolunk arra a napra, amikor önt a tagok megválasztották igazgatósági tagnak egy olyan szövetkezetben, amely szövetkezetnek még tartalékalapja is van.

Konstatálhatjuk végül azt, amit már régen hiszünk, hogy az ön csepp eszét azok fogják elvenni, akik önnek ezeket a karcolatokat tollba mondják. Mert elvégre tény az, hogy minden háznál kell egy bolondnak lenni csak azért, hogy legyen kin nevetni.

Tudjuk azt is, hogy az ön kollegáinak kell egy Szemere Lipót, akit ők a harcba küldenek a szélmalom ellen csak azért, hogy a figyelem ne az ő kezükön legyen.

Node hisszük, hogy az ujonnan alakuló Szent Koronás Konzumban teljes erővel, lángeszének felhasználásával, egész egyéniségének latbavetésével, kéz- és nyelvügyességének kihasználásával fog küzdeni az a Szemere Lipót, aki a legalkalmasabb arra, hogy a Szent Korona-konzumnál árubeszerező legyen, vagyis rég óhajtott vágya teljesüljön.

Ugy legyen?!

A „MAGYAR VASUTAS“ TÁRCÁJA.

A színész.

Irta Gaston Derys.

— Már hét óra! Siess uracskám, mert elkésel az előadásról.

Florival, a jeles színész, a Buttes-Chaumont-színház legelső művésze, egy nagyokkás skót kendőt vetett vállára és félrehuzta az ágy kopott kartonfüggönyét. A fehér dunnahegyek tövéből, mint a hóra kivetett maréchal Niel, hervadtan, dideregve mosolygott feléje az asszonyka. Csak a szeme, a nagy szürke szeme élt, égett, hivalkodott, amikor délceg férje udvariasan ajkához vont a fonnyadt kis kezét.

Florival kétszer is meglengette feje fölött sastollas művészkalapját, oly taglejtéssel, amilyennel a sackingeni trombitás bucsuzik kedvesétől, azután...

Azután lehullott a kartonfüggöny s a művész felesége egyedül maradt a homályos padlásszobában. Florival pedig füttyörészve ugrált lefelé a keskeny, szurtos falépcsőkön.

A kapuban ácsorgó házmestert leereszkedő nyájasággal üdvözölte és a sarkon a gesztenyesütő asszony előtt éppen oly gavallérosan emelte meg Artagnan-füvegét, mintha a szinpadon burgundi Margitot köszöntené.

Szesélyes változatossággal, de mindig egy-egy szerepéből kiszakított pózzal fogadta, viszonzta ismerősei üdvözlését végig a Manin-utcán. Pedig széleskarimájú művészkalapja sűrűn lengett meg kezében, sokan ismerték, sokan tisztelték Florivalt.

Bámulói különnek tartották.

— Miért bujik el a Buttes-Chaumont-színházba az ilyen zseniális ember! Az ő tehetségének Thalia egyik legelőkelőbb templomában kellene csillognia.

Florival mártírmosolylyal védekezett:

Ő nem a nagyhangu ármányos furakodók gardájából való, akik egymáson tiporva kapaszkodnak a Parnassusra. Ő félrevonul. Önérzetét megacélozza az a tudat, hogy az igazi tehetség mindig időszerűtlen. Csak kevesen értik. S csak a fejlettebb izlésűek.

A közönség izlésének ekképpen pisztolyt szegezve, a furfangos Florival esténként kegyes fensőbbiséggel fogadja a feléje zúgó tapsokat.

A művész legénykorában gondtalan cigányéletet élt. Sorsa — könnyelmű igazgatók álarcában — végighurcolta őt Európa szinpadjain.

Megfordult a nápolyi, moszkvai, szentpétervári színházak deszkáin s mindenfelé fényes jövővel biztatták az ifjút. Ezelőtt tíz évvel nőtt vette a Kairoban telelő társulatának naiváját. Egy angyalt. Egy szentet. Paulette volt szerencsésének legédesebb, de egyszersmind végső mosolya.

Azóta egyik csapás a másikat zuditotta fejére. Braziliában a lelketlen igazgató faképnél hagyta a társulatát, a trupp szétszüllyött. Florivalék nyomorogva tértek vissza hazájukba.

Paulette-et, akinek tehetsége fiatalságával együtt kopott, fakult, csak a kisebb vidéki színházak szerződtették. De az asszony gyöngeszerkezete ott sem dacolhatott sokáig az

idegromboló színházi élettel. Két évvel ezelőtt makacs köszvény döntötte ágyának. Akkor Florival Párisba hozta fel nejét. A külvárosban a harmadik emeleten, egy kicsi egérlyukban elhelyezte a fehér függönyös ágyat s azóta nappal ott szavalta el asszonykájának szerepeit, amelyekkel este a Buttes-Chaumont-színház közönségét ejtette lázba.

Azon az estén egy hatásos drámában kellett fellépnie. A főszerepet ő játszotta, a szerencsétlen grófi apát, akinek gyermeke tizszer vész el s tizszer kerül meg. Silány, érzélgős komédia, a képtelenségek mesterműve; de Florival ezzel a darabbal érte el a legzajosabb sikerét. A zokogásig megindult közönség rendszerint nyílt színen is tussal jutalmazta kedvencének mesteri alakítását.

Az első felvonás alatt, amikor a háttérbe huzódva, gyermeke türes bölcsője előtt kesereg, a szinfalak mögött egy hangos párbeszéd vonja magára figyelmét.

— A szomszéd utcában tűz ütött ki — mondja egy biborba öltöztetett siheder, aki nappal lepisszegi a hintón robogó urat, de esténként őt souért királyok környezetében jelenik meg.

— Hol-hol? — támad rá a másik nemes.

— A Manin-utcában.

— Mit mondasz? sugja a bölcső felől ijedten Florival.

A rendező már ott termett.

— Vigyázz a végsőóra Florival! — azután szétrobbantotta az ott lebzselő udvaroncokat.

— Micsoda meggondolatlanság! Hát nem tudjátok, hogy Florival abban az utcában lakik!?

Ugyancsak ebben az ügyben a következő sorok közzétételére kérték föl lapunkat:

Tisztelt szerkesztőség!

Felkérem önöket jelen tiszteletteljes so-
raim szives közlésére.

A „Magyar Vasutas“ 1906 augusztus hó
31-én megjelent 35. számában foglalkozik
Szemere Lipóttal, írja, hogy Szemere (Schlé-
singer) Lipót, nem tudom, hangulatkeltésből
vagy régi betegségéből kifolyólag, nem
mással, mint alapszabály-hamisítással vádolja
a Konsum igazgatóságai tagjait.

Már magában az, hogy 19 becsületes
vasuti alkalmazottnak (kiknek egy része a
vasutas-mozgalomban is vezető szerepet tölt
be), a becsületében gázol, akárki legyen is
az illető, elegendő arra, hogy bátor és igaz-
mondó lapunk a „Magyar Vasutas“ állást
foglaljon ezen ügyben és törekedjék a szin-
tiszta igazság felderítésében.

Mert vagy igaz Szemere (Schlésinger)
Lipót főrmédvényében megirt vád, (amit
magam sem, de talán senki sem hiszi el) s
akkor azok az emberek, akik esetleg ezen
ügyben érdekeltek, kell hogy elhagyják
azonnal helyüket, ha pedig nem igaz —
amit leginkább hiszünk — tehát tisztességes
embereket az ő önzetlen, odaadó munkájuk-
ért a becsületükben támad, azt az embert
ki kell süpörni a tisztességes emberek so-
rából s nem kell neki enyhítő körülményül
betudni az ő paksi mivoltát, de még azt
sem, hogy neki félkenyere a becsületsértés,
rágalmazás, bünvádi följelentés stb.

All ez különösen itt, amikor a fogyasztási
szövetkezettről, tehát egy kereskedelmi szö-
vetkezettről van szó s itt a szövetkezet minden
egy tagjának kötelessége iparkodni azon, hogy
az gyaradodjék, fejlődjék és annak jó hírét
emelje; itt ezen szövetkezet tagjai, sőt igaz-
gatóságai tagjai között akadjon egy Szemere
Lipót, aki nem hogy ezen nemesség eléré-
sében közreműködni, az ő társait nem hogy
segítené nehéz munkájukban, de ellenkező-
leg, iparkodik társait minden eszközzel hát-
raltatni s nem tartja megvetendőnek még a
becsületsértés piszkos fegyverét sem fel-
használni.

Ez az, amit nem hagyhatok szó nélkül,
mert nekünk munkásoknak egyedüli kincsünk
a becsületünk, de kettőzött erővel kell
törekedni akkor ezen feltétlen becsületesség
megővésére, amikor egy szövetkezet igaz-
gatóságáról van szó. Az ilyen szemtelen
haszontalan rágalmak, ha légből kapottak

is, de nem hogy emeljék a szövetkezet hir-
nevét, de ellenkezőleg, az e téren tájéko-
zatlan tagtársaink s különösen a közvéle-
mény előtt nagyon lealacsonyítják.

Ilyenkor nem találom helyesnek azt, hogy
egy üldözési mániában szenvedő s ezen
betegségében megrögzött s megöregedett
embert nem akarunk komolyan venni s nem
törekedünk teljes erőnkkel arra, hogy illető
tagtársainkat megvédjük az ilyen gyalázatos
rágalmak ellen.

Nekünk igenis arra kell törekedni, hogy
az ilyen paksi Szemere (Schlésinger) Lipó-
toknak megmutassuk, mint védi a munkás-
ság egyetlen kincsét, a becsületét az általuk
reánk szórt piszkos rágalmaival szemben.

Meg kellene ezt nekünk tenni úgy, hogy
Szemere és felhajtó társai örökké vissza-
emlékezzenek, mikor támadtak meg haszon-
talanul, tisztességesen dolgozó embereket
becsületükben.

Ha mi ezt megtettük volna, avagy meg-
tennők, akkor a jövőben a Szemeri Lipotok,
mielőtt piszkos szájukat felnyitnák vagy
szerecséttlen tollukat bemártanák a lerakódó
hely csatornájába, előbb gozdozkodnának
(ha ugyan tudnak tisztességesen gondol-
kodni) s meggyőződnenek arról, mennyiben
igaz az, amit nekik fekete lelkük sugalmaz.
Többszámúban azért beszélek, mert tudom,
hogy Szemere nék sokkal korlátoltabb ész-
járása van, neki sokkal sötétebb éjjelen
adták az ést, mintsem hogy képes lenne
valanút mérlegelni vagy megítélni.

De tudom azt, hogy neki vannak tanács-
adói, még pedig abból a táborból, akikkel
a legutóbbi közgyűlésen találkoztunk, akiket
messziről nézve ellenzéknek találtunk, kö-
zelről azonban nem volt más, mint egy pár
varangyos béka.

Ezeknek az „uraknak“ egyenesen létér-
dekük az, hogy szövetkezetünk hírnevét el-
vegyék, mert különben az ő részvénytársá-
sági alapon megalakulandó börzsjüknek
(konsumuknak) nincs létalapja hol szere-
nének akkor ők árubeszerzői, elnöki, ellen-
őri s pénztárnoki állást?

Milyen alapja s létjogosultsága lenne
akkor az ő szentkoronás konsumuknak, mivel
hitegetnék még továbbra is szegény villa-
mos-alkalmazott testvéreinket?

Ezért kell nekik egy Szemere itt, Sze-
mere ott, Szemere mindenütt a la Fregolt,
azért kell nekik egy nehadymagad Schlé-
singer, egy legujabb autonata, akit csak

fel kell huzni és ontja magából a tiltakozást,
a különvéleményt, sőt még az alapnélküli
becsületsértést is, hogy ők a háta mögé
állva, hallgathassanak s ne kelljen nekik a
már annyiszor meghurcolt híruket a vásárra
vinni.

Amíg Szemere különvéleményezett, moso-
lyoghattunk rajta, de amikor már sok em-
bert becsületében támad galádul, igazság-
talanul, akkor torkára kell forrasztani a szót
vagy ha már kiadta, beléje kell gyömo-
szolni, de úgy, hogy az még egyszer ki ne
jöjjön; amit hiszek is, mert tartom az igaz-
gatóság tagjait olyan embereknek, akik
becsületükért sikra szállnak, megvédik azt
a bíróság előtt is, de hiszem és remélem
azt is, hogy ezek után az igazgatóság ki
fogja rugni tagjai sorából azt a hencegő
paprikajancsit, aki alkotni semmit, de rom-
bolni, feldulni mindent akarna.

— r — e.

SZEMLE.

Szentkoronás arcátlanság.

A szentkoronás szövetkezet alig tudja
együtt tartani nagy ígeretekkel és még na-
gyobb presszióval hálóba kerített táborát.
Napról-napra szaporodik a száma azoknak
a tagoknak, akiknek felnyilik a szemük és
sietve menekülnek a zsirondista szerencse-
lovagok veszedelmes ölekezéséből. Leg-
utóbb is hat zágrábi szolga jelentette be
kilépését a szentkoronás akol zágrábi kerü-
letéből, Seide Arthur kerületi elnök és
Gruber titkár aláírásával a következő vá-
laszt kapták:

373—906 sz.

Vukovics Lukács urnak váltóór és társainak Jug A.,
Kolarics J., Rendulics S., Papista B. és Hoffer F.
uraknak

Zágráb.

F. évi július 20-án kelt, elég különösen hozzánk
boríték nélkül, csak augusztus 18-án érkezett leve-
lükre értesítjük, hogy szövetségünkől való kilé-
pésüket tudomásul vettük, de tagsági díjaikat
alapszabályaink 6. § értelmében f. év végéig to-
vább fizetni tartoznak.

Kötelességünk ez alkalommal Önöket arra figyel-
meztetni, hogy a „Vasuti munkások országos szövet-
kezetéből“ rendes tagokként — ezen szövetkezet
alapszabályainak 5. §-a szerint — csak vasuti
munkások léphetnek be. Önök tehát, mint kineve-
zett alkalmazottak, csak pártoló tagok lehetnek,

A nemesség védekezett:

— Hiszen éppen ezért, — ez az ag-
gasztó.

A rendező egy pillanatig habozva nézett
maga elé, majd sarkon fordult s leiramo-
dott a sarki kávéházba.

— Barbotin, baj van! — rontott be az
egyik kártyázó fölkébe, ahol az igazgató
fakó arccal, hadonászva magyarázta a be-
esett szemü, züllött társaságnak:

— A zöld tizes nálam volt, nálam!

— Barbotin, a Manin-utcában kigyult
egy ház.

— Mi közöm hozzá!

— De Florival a Manin-utcában lakik.

— Az az ő baja.

— És ha megtudja, ha az előadást fa-
képnél hagyja.

Barbotin, aki csak most értette meg a
rendező aggodalmát, lecsapta kártyáit. De
nyomban utána ismét összeszedte:

— Hohó! Nincs joga. Beperlem. Lebois
adj ki!

— Nem perelheted be. Florivalra szüksé-
ged van. Nélküle bezárhatod bódédát...
És ha az előadás félbeszakad, a közönség
meg fogja rohanni a pénztárt. Vissza kell
váltanunk a jegyeket.

— Ma? Egy szombati előadás kasszáját
nem adjuk oda! Soha! Alfréd! — szólította
elő boszusan a borfiut, — Alfréd, fuss át a
másik sarokra, nézd meg, melyik ház gyult
ki a Manin-utcában.

A gyerek öt perc múlva lihegve jelen-
tette:

— A Florival ur háza ég! Lángban az

épület. A kaput már meg sem lehet közeli-
teni. Azt beszélük, hogy a tűz virágosbolt-
ban támadt...

Barbotin öklével haragosan csapott az asz-
talra. Majd kávéját egy kortyra felhajtva,
felugrott.

— Nehogy folytassatok! — fenyegette a
kompániát, — azonnal visszatérek — s a
hájas emberek tipegő járásával követte a
rendezőt.

— Nem kell a dolgot felfujni, egysze-
rűen elhallgatjuk előtte, — szolt künn az
utcán.

— Nem lehet! Nem szabad! — tiltako-
zott amaz.

— Nem szabad? Miért?

— Mert... mert a felesége beteg, fekvő
beteg, nyomorék.

— Hiszen ugye ő mentené ki a lángok-
ból. Az ilyesmi a tűzoltók kötelessége.

— És a te kötelességed az, hogy meg-
tudakold, mi történt Florival házatáján.

— Kinél kérdezősködjem? A tűz körül
fejvesztett emberek sopánkodnak. A vesze-
delmet mindenki nagyobbra látja. Ha oda-
megyek, nem egy, de tíz korommá égett
asszonynyal rémitgetnek. Mit ártod magad
a más dolgába! — fürmed rá végül türel-
mét veszítve és dülledt szemei haragosan
villogtak.

Eközben felértek a szinfalak mögé. Flori-
val éppen akkor törtetett ki a szinről gyer-
meke rablóit után.

— Tudod-e öregem — tartóztatta őt kö-
hécselve az igazgató — izé... az utcád-
ban tűz ütött ki...

— Hol? — tört ki amabból a visszafoj-
tott rettegés oly fájdalmasan s oly elemi
őszinteséggel, hogy Barbotin megrendülve
dörzsölte homlokát.

Mintha egy régen leülepedett porfelhőt
kavartak volna fel belsejében, amely gomo-
lyogva emelkedett a torkáig és fojtogatta
oly erővel, hogy csak nagysokára köhécsel-
hette ki:

— A sarokról úgy látszik, mintha a ti
utcátokban...

— A mi házunkban?!

— No, no... az utcád legszélén...
ugyan ne bolondozz!

Elfordult, hogy szabaduljon a színész fe-
nyegető tekintetétől és sietve végigjárta a
fülkéket, mindenkinek szigorúan meghagyva,
hogy Florival előtt a tűzről egy szót se!
Egyébként vaklárma volt az egész, ha volt
is tűz, már eloltották.

És az se olyan bizonyos, hogy abban a
nagy bérkaszárnnyában éppen a színész la-
kása forgott veszélyben! — Florival öltö-
zőjében izgatottan készült a második fel-
vonásra, Barbotin kitérő válasza nem nyug-
tatta meg. A tűz közelükben üthetett ki,
annyi bizonyos. Talán a szomszédházban.
Talán — s a színész e rémes gondo-
latra görcsösen markolta meg csillogó réz-
kardját. Oh, ha hazudott Barbotin! Ha az
ő lakásuk ég! Az ő beteg Paulettje kiált
segítségért!

Gyötrő káprázat lepte meg. Látta kis
szobájukat fullasztó füsttengerben. A padlón
szerteszt üszkös butodarabok. A sarokban
a fehér ágyacskák kopott függönyei letép-

liknek sem szavazó, sem választó joguk nincsen, valamint arra is, hogy mint ilyenek, ott a miénknél 5 százalékkal nagyobb tagdíjat és még egyéb járulékokat tartoznak fizetni.

Hogy pedig a munkás-szövetség kinevezett vasuti alkalmazottak érdekét nem képviselheti az azok érdekében semmit sem tehet, hanem az Önök által fizetendő járulékok után áhitozik, azt egy kis megfontolással Önök is beláthatják.

A mennyiben a jelenleg tőlünk nyert felvilágosítás folytán — a dolgot jól megfontolva — kilépési szándékuktól elállani hajlandók lennének, sziveskedjenek azt nekünk idejében bejelenteni.

Zágráb, 1906 szeptember 3-án.

Seide

ker. titkár,

Gruber

ker. elnök.

Ez a levél teljesen rávall a zsirondista arcátlanúságra és jellemtelenségre. Csakugy hemzseg a piszkos rágalmától és hazugságtól.

Már az is alávalóság, hogy a kilépő tagokat, karmaik között megtartani, legalább ami Szövetségünkötől akarják elriasztani. De micsoda eszközökkel! A valótlan-ságok láncolatával.

Hazugság például, hogy a kinevezetteknek nincs se szavazati, se választó joguk. Ugyanaz az 5. pontja az alapszabályoknak, amelyekre Seide Arthur hivatkozik így szól:

Pártoló tagja lehet a szövetségnek minden ideiglenes vagy kinevezett vasuti alkalmazott, aki a rendes tagokra kötelező járulékot befizeti. A pártoló tagok jogai és kötelezettségei a rendes tagokéval egyenlők.

Tehát egyenlők a jogok és kötelezettségek, nem úgy mint önöknél, Seide ur, ahol a nagy urak dirigálnak és huzzák a hasznót, a szegény tagok pedig fizetnek és nyögnek a járomban. Tehát ön, Seide ur és ön, Gruber ur tudatosan hazudtak.

Hasonlóképpen hazugság, hogy Szövetségünk a kinevezettek érdekében nem tehet semmit. A régi parasztfogása ez a a zsirondistáknak. Füt-fát ígérnek, csak hogy becsapassák a szegény vasutasokat, akik lépre mennek. A pályaoörök és az állomásmegyezet mozgalma csattanós cáfolata ennek a szentkoronás hazugságnak.

Ami pedig azt az ocsmány rágalmat illeti, hogy a Szövetségünk csak tagjárulékokra áhitozik, hát ezen nem is csodálkozunk. Aminthogy nem csodálkozunk azon, ha a tolvaj, akit üldözöbe vettek, maga kiabálja, hogy: „Fogjátok meg!” Régi csirkefogószokás ez már, legföljebb az a butaság feltűnő, hogy éppen ebben a levélben meri Seide ur és társa a rágalmát megereszteni. Mert hiszen éppen ebben a levélben,

desve s két szerény kis kar esdeklően tárul ki felé.

A tükörbe pillantott. Egy selyemparókás lárvá vigyorgott felé. Szája körül a széles karminesik és a mosolygóra festett redők meghamisították ajkának kinos vonaglását. Még a fájdalom is hazuggá vált ezen a kifent torzképen, csak a tekintete maradt meg igaznak, emberinek, égett vadul lobogó lánggal, mintha a rémlátománytól az is tüzet fogott volna.

Megrázkódott. Kirohant a folyosóra, fel a padlásra. Egy heverő létrát a padlásablakhoz támasztott s egy-két szökkenéssel fen termett a tetőn. A magas épület tetejéről ellátott a Manin-utca legszéléig. Hadonászó embercsoport nyüzsgött az elkerített utca torkolatánál, a házak előtt végig tüzfecskendők állottak, de a lángok az utca közepéből csaptak a magasba.

— A mi házunk gyult ki! . . . Átkozott Barbotin!

E pillanatban fejét vesztve leugrott volna a tetőről, hogy gyorsabban érjen Paulette-hez, ha egy éles csengetyűző magához nem téríti.

Kezdődik a második felvonás. Az első jelenést ő kezdi. A kötelességérzet még e borzalmas pillanatban is zsarnoki hatalommal támadt fel benne.

A szerepét gépiesen mormolva tért vissza a színpalak mögé. Csak amikor öltözője előtt meglátta az izgatott Barbotint, zudult fel ismét indulata.

— Hazudtál nyomorult! — lihegte böszül-

a legelső mondatában értesíti hat testvérünket, hogy a tagsági kötelekből kibocsátják őket, de a járulékot tovább is levonják. Vagyis: nem a tagra, hanem a járulékra van szükségük, a tag mehet, de a járulékot erőszakkal levonják. És még ők merik mondani, hogy mi áhitozunk a tagjárulékra!

Még egyet és jön a csattanó! Hat zágrábi testvérünk ezt a levelet hivatalos borítékban kapta. A boríték honlókán ez a felírás van: *Magyar királyi államvasutak üzletvezetősége Zágráb. Kiadó. Alatta: 375. sz.* A bal sarokban pedig: *Hivatalból. Közszolgálati ügyben. Portómentes.*

Tehát a hazudozás és rágalmazás mellé harmadik jeles tulajdonságul a csalás is hozzájárul. Igazán undorodunk, hogy ilyen — társasággal kell verekednünk!

Az ankét.

A balesetbiztosítási és betegsegélyzési ankét a múlt hét végén befejeződött. Ami bennünket leginkább érdekel, arról ezen az ankéten nem sok szó esett. A szervezett munkások képviselői a tanácskozáson a közlekedési vállalatok betegsegélyző-pénztárainál rámutattak azokra a sérelmekre, melyeket a törvény-tervezet a vasuti munkásoknak és alkalmazottaknak okoz. Tudvalevő ugyanis, hogy a vasuti munkások és alkalmazottak baleset esetén az 1874. évi XVIII. t.-c. értelmében teljes kártalanításra tartanak igényt, rájuk tehát sérelmes volna a mostani 60 százalékos biztosítás. Követelték tehát, hogy a vasuti alkalmazottak különleges viszonyaival számoljon a törvény, sérelem őket ne érje és hogy a Máv. betegsegélyző-pénztára ugyanolyan hatáskörrel bírjon csak, mint a többi vállalati betegsegélyző-pénztárak, tehát a vasutintézetnek, mint munkáltatónak, semmiféle kivételes jogköre ne legyen.

Kiss Adolf, az általános kerületi munkáspénztár igazgatója tette szóvá a vasutasok érdekeit. A tárgyalásnak e minket érdeklő része a következőképpen folyt le:

Kiss Adolf: Több más kifogás után rátér a Máv. betegsegélyző-pénztárának dolgaira. — A múlt év folyamán — mondotta — az államvasut munkásai emlékiratot intéztek a kereskedelemügyi miniszterhez, amelyben a betegsegély és balesetbiztosítási ügyeik rendezését kérték és különösen azt, hogy az új törvénytervezetben az ő különleges viszonyaikról is kellőképpen gondoskodjanak. Ezt a miniszterium kilátásba is helyezte. Ezzel szemben azonban a vasuti munkásoknak sérelmét képezi, hogy

míg az 1874. : XVIII. t.-c. a vasuti munkások részére baleset esetén teljes kártalanításra ad igényt, ez a törvénytervezet, e teljes, 1000 százalékos kártalanítást leszállítja hatvan százalékra, úgy, hogy ez a törvényjavaslat, amelynek megjelenését várvárták, rájuk nézve felette sérelmes. A balesettel előidézett rokkantság esetén is sokkal nagyobb mérvű kártérítésre van igényük, mint amit ez a tervezet biztosít. Diffikultálják még azt is, hogy betegsegélyzőjüket minden határozata csak úgy érvényes, ha a vasut intézősége chez hozzájárul, úgy, hogy az autonómia itt is egészen illuzórius.

Ajánlja az államtitkár figyelmébe a következő megjegyzést is. Az államvasutak betegsegélyző-pénztára — 80—90 ezer taggal — taglétszám tekintetében a második pénztár lesz az országban; ez is csak helyi szerv lesz. Az egység, az egyszerűség szempontjából csak helyesnek lehet ezt tartani. De a vasuti alkalmazottak nagyrésze őrházakban, pályaudvarokon lakik és ez a gyógykezelés tekintetében óriási terheket ró az országos pénztárra, úgy, hogy itt is különleges intézkedésekre van szükség.

Szerényi József államtitkár megjegyzi, hogy amint már az emlékiratra kelt miniszteri leiratnak a felszólaló által idézett passzusa is mutatja, az államvasuti alkalmazottak különleges helyzetére való tekintettel a javaslat még bizonyos kiegészítést igényel. A miniszteriumnak, különösen a szakértekezletnek nincs ellenvetése, alig van kifogása az ellen, hogy a magyar államvasutak alkalmazottjainak különállása úgy a betegségekre, mint a balesetre való biztosítás tekintetében éppen a különleges viszonyoknál fogva meghagyassék, de a dolog alapos megfontolást kíván.

Az államtitkár ur fenti nyilatkozata bizonyítja, hogy a most tárgyalt javaslat a vasutasok különös helyzetére való tekintettel még bizonyos kiegészítést igényel úgy balesetbiztosítás, mint betegsegélyezés szempontjából. Most tehát azt várjuk, hogy ez a bizonyos kiegészítés — akármilyen alapos megfontolás után is — mikorra készül el?

Ha elkészül és új tárgyalásra kerül, reméljük, hogy erről az ankétról a vasuti munkások képviselői sem fognak hiányozni, akik majd az „alapos megfontolás“ mélyére tekintenek.

A villamosok mozgalma.

A budapesti villamos társaságok alkalmazottai szeptember 7-ről 8-ra virradó ajjjel a szentkoronás szövetség patronátusa alatt jól látogatott gyűlést tartottak, amelyen több szónoklat elhangzása után a következőkben állapították meg követeléseiket:

rázta lelkében a színészt. Nem rejtegette fájdalmát, frenetikus tüzzel játszott mindkét szerepét: a gyermekéért küzdő apát és a hőst, aki ime fenséges lemondással viseli békóit.

A második felvonás után társai támogatva vezették fülkéjébe. Mindenki hódolattal környezte, kényeztette. De ő földreszegzett tekintettel, egy római hőshöz illő komorsággal utasított vissza minden gyöngédséget. A tűz után nem mert tudakozódni. Azóta Paulette vagy megmenekült, vagy . . .

— Kezdődik a harmadik felvonás! Florival a színre!

Már nem vonszolták a színpalak közé, ment egyedül, büszkén felvetett fővel, mint a girondisták a végzetes szekérre.

A dicsőséggel teljes harmadik felvonás után le sem vetve grófi jelmezét, rohant haza. A ház lángokban állott, de Paulette-t a szomszédok még idején elhelyezték az átalelleni tejszarnokban.

— Mindenünk odaveszett, az ágyacskám is! — fogadta könnyezve Paulette.

Florival meglebegtette tollas kalapját s kevélyen szónokolta:

— Mindenünk odaveszhetett madame, de a becsületünket megmentettem én!

Azután, — mert hiszen senki sem látta, — elhajtotta csillogó rézkardját, ráborult az asszonykára és sirtak együtt igaz, emberi könnyeket.

ten torkának ugorva, — láttam! A mi házunk ég!

— Ne fojtogass! Ne most! Az előadás után nem bánom, agyon is üthetsz! Siess a színre! Az istenért, ne késsél, várnak! Rajtad a sor!

És dulakodva taszigálta a színpalak közé. Florival meredten állott meg. Egy tompa hang, — a sugó hangja nevéen szólítja kétszer, háromszor, a reávaró színész néhány megjegyzést rögtönöz, izgatottan, ügyetlenül, azután ő is elhallgat. És a szintérre, nézőtérre csend nehezedik, kinos várakozás — teljes csend.

S e nyomasztó, hangtalanság felrázta őt kábultságából. Atértette a helyzetét. Ha megfordul, leteperi a gaz Barbotint s elrohan, félbeszakad az előadás. A közönség elégedetlenül távozik, mert ő, a kedvence, cserben hagyta őket. Igen, a kötelessége a színpadhoz köti őt, nincs joga elhajtani a harctéren fegyverét. Csuf megfutamodás lenne, amiért Paulette is haragudna rá, tisztelői gyávanak neveznék, a szerződését pedig felbontanák. És akkor miből élnek? Hol helyezi el Paulette fehér ágyacskáját?

A nézőtérén mozgás támadt, a sugó negyedszer is nevéen szólítja és Florival halálsápadtan, verejtékes homlokkal kilép a színpadra.

Harsány tapsvihar fogadta. A nézőtérén már elterjedt a Manin-utcai tűz hire s a részvét meghatványozta a színész iránti rokonszenvet.

Ez a váratlan zajos ünneplés legott fel-

I. Kilencórás munkaidő a forgalmi személyzetnél tizenháromórás keretben valószínűleg meg. A műhelyi szolgálatban a szolgálat másfélórát ebédidő megszakításával egyfolytában bonyolítandó le. Ha bármely szakmabeli alkalmazottat kilenc órában a szolgálat munkára kötelez, a túlidőért külön díjazás jár és pedig óra szerint számítva. Huszonnégy órában belül azonban, tizenhárom órában túl terjedő tényleges szolgálat nem követelhető külön díjazás mellett sem. Az éjjeli szolgálatért külön éjjeli pótlék jár. A pályafentartási alkalmazottak éjjeli szolgálatát, bármily rövid ideig tart is, teljes munkanapnak számít.

II. A szabadság kérdése a szabadnapokat hetenkint, az évi szabadságot és fegyvergyakorlatra való szabadságot foglalja magában. Minden alkalmazottnak évenként legalább 8 napi szabadság jár az illetmények meghagyásával.

III. Nyugdíj. Nyugdíjintézetek felállítandók, a régié pedig reformálandók az alkalmazottak érdekeinek mindenben megfelelőleg. A nyugdíjjogosultság az összes alkalmazottakra a nyolcadik szolgálati évvel kezdődik és a törzsfizetés 40 százalékában állapítandó meg. A teljes nyugdíjjogosultság ideje 25 év.

IV. A mai betegsegélyezés nem felel meg rendeltetésének, megfelelőleg reformálandó.

V. Kinevezés. Kilenc havi szolgálat után minden alkalmazott kinevezendő végleges állásba, évi fizetéssel és lakbérrel, ami a nyugdíjintézetbe való felvételt is jelenti.

Fizetési táblázatok. a) Forgalmi személyzetre (kocsivezetők és kalauzok) nézve. Kezdőfizetés 900 kor. törzsfizetés, 250 kor. lakbér. b) Műszaki személyzet. Kezdőfizetés: 1100 kor. törzsfizetés, 300 kor. lakbér. Ugyanilyen elbánás alá esnek a pályafentartási lakatosok és az áramfejlesztő telepeken a dobfonók. A műszaki segédmunkások illetménye egyenlő a kocsivezetők és kalauzokéval. c) Pályafentartási személyzet. A munkások díjazása tekintetében a vonatkísérő személyzettel egyforma elbánásban részesítendők.

Ezután még elhatározták, hogy ezeket a követeléseket a szentkoronás szövetség terjeszti az egyes villamos társaságok elé, végül még, hogy üdvözlük a „fenkölt lelkű” elnöküket, gróf Batthyány Tivadart, azután széjjel mentek a szegény villamos vasutasok abban a hitben, hogy most jó kezekre bízták az ügyüket, most holtbizonyos, hogy végre valahára kedvezőbbre fordul a sorsuk.

Tiszta szívből kívánjuk a villamos vasúti alkalmazottaknak, hogy jobbra forduljon a helyzetük. Rászolgáltak helyzetük javítására, nemcsak mostoha helyzetüknél és fárasztó, nehéz munkájuknál fogva, hanem azért is, mert tiszteletreméltó makacssággal keresik az utat-módot, amely helyzetük javításához vezet.

Kívánjuk, hogy minél hamarabb megtalálják ezt az utat. De kötelességet mulasztanánk és pedig nemcsak a mi ösztönöségünk rovására, de a villamosok kárára is, ha ez alkalommal meg nem mondanánk a villamos vasúti alkalmazottaknak, hogy még mindig nem találták meg a helyes utat.

Már közel jutottak hozzá, de még nem érték el. Már belátják, hogy szervezkedni, tömörülni kell érdekeik megóvására, de a független, céltudatos szervezkedéshez még nem jutottak el. Még abban látják az üdvösséget, hogy nagyurak proteciója alá helyezkednek és idegen segítséggel, mankón iparkodnak az üdvösség országába jutni.

Megpróbálták villamos vasúti testvéreink ezt az utat, — mi nem zavartuk és nem zavarjuk őket. Majd rájönnek maguktól, hogy zsák-utcában vannak. De tanulságképpen elmondunk egy jellemző történetet.

Az állami hivatalok díjnokai, szintén csupa szegény, nehéz munkát, éhbéért teljesítő ember, nemrég szövetségej alakított érdekeinek megvédésére. Mint afféle hajlongáshoz szokott és a tekintély imáadásában nevelt apró emberek, azt hitték, hogy legokosabban cselekszenek, ha „védőnek” megválasztanak valami hatalmas nagy urat. Választottak is egyet. Olyant, aki mágnás is, meg politikus is, gazdag is, nagy a befolyása stb. stb. Alázatos deputáció kérte föl ezt a hatalmas urat a védőnkétség elfo-

adására, amit a „védő” szép beszédben vállalt is, azután minden szépet és jót ígért — és másnap tele voltak a lapok a nagy ur dicsőségi hírével.

Azóta sok víz folyt le a Dunán. A földlőz ragadt szegény díjnokok hiába deputációztak jobbra-balra, hogy mostohán ki mért kenyerüket toldják meg egy falattal. Mindenütt süket fülekre találtak. De aki leginkább süket és néma volt, az a — védőjük volt. A hatalmas, befolyásos nagy ur.

Nemrég azután közgyűlést tartottak a díjnokok, új irányt állapítottak meg eljárásuk számára. Új vezetőséget választottak, amelynek kötelességévé tették, hogy ne menjen koldulni jobbra-balra, ne bizony másban, mint a szervezkedés által tömörített saját erejében az érdekelt munkásrétegnek.

Az új vezetőség első ülésén azután akadt egy jámbor ember, aki azt indítványozta, hogy üdvözlje az új választmány a szövetség nagynevű védőjét. Ezt az indítványt azonban szó nélkül, beszéd nélkül egyhangulag elvetették.

Tudják, villamos vasutas testvéreink, hogy ki az a hatalmas, nagynevű „védője” a díjnokoknak? Megmondjuk: gróf Batthyány Tivadart.

Tanuljanak ebből a történetből a villamos vasutasok, de a többi vasutasok is...

A szamosvölgyi vasutáról.

Az önálló kezelésű helyi érdekű magyar vasutak közül második helyen áll és az Acsev. után következik a Szamosvölgyi vasut. Pályahossza több 250 kilométernél, amelyen 690 jármű közlekedik, 29 pályaudvara és 17 megállóhelye van. A felhasznált beruházási tőkéje majdnem 24 millió korona, az üzleti fölöslege az utolsó kimutatási esztendőben több mint egy millió (1,103.000) korona volt.

A részvénytársaság elnöke báró Bánffy Dezső, igazgatósági tagjai között híresnevezetes politikusok, országos nevű mágnások vannak, közöttük báró Wesselényi Miklós, gróf Wass Béla. A fő részvényes egy osztrák milliomos és ezek vágják zsebre a jelentékeny osztalékokat és tantiémeket, míg a vállalat munkásainak a sorsa a lehető legmostohább.

A Szamosvölgyi vasut szolgálatában az utolsó kimutatás szerint 68 hivatalnok, 114 altiszt, 159 szolga és 411 munkás, tehát összesen 752 alkalmazott áll. Ezeknek a testvéreinknek a helyzetéről a következő tudósítás számol be:

A szamosvölgyi vasut műhelye Deésen van, hol az ipari munkások, kik egy évtizedes és még hosszabb szolgálat után 90 kr.-tól 1 frt. 40 kr.-nyi napibérrel vannak alkalmazva. Sem pótbéruik, sem pedig semmiféle százalékuk nincs, mert napibérben dolgoznak. Az igazság kedvéért azt is megírjuk, hogy néhány (talán tíz) munkásnak valamilyen magasabb a napibére.

A bánásmód egyes feljebbvalók részéről türehtelen. A főnök ur megígérte, hogy ezen a téren rendet terem, tehát egyelőre hallgatunk.

Szerszámcseré minden hó 25-én volna, ha jön a munkás cserélni, délelőtt délutánra ígértek, délután holnapra, de mert másnap már 25-ike elmúlt, nem cserélnek és hónapokon keresztül kell rossz szerszámmal dolgozni csak azért, mert a műszaki hivatalnok urnak „nincs ideje”. Ha azután valaki ternót csinál, azaz kicserélik a szerszámját, ha munka közben törött szerszámról van szó — meg kell fizetni, noha a töröttet elveszik.

Ha valakinek bármilyen fontos ügyben egy óra szabadság kell, azt nagy ritkán, vagy soha sem kap.

A kovácsműhelyben a fojtó füsttől nem lehet dolgozni.

A kocsilakatosok a szabadban dolgoznak télen, nyáron egyaránt, mert műhelyük nincs. De nem csak ők fagyoskodnak, hanem a többi munkások is, mert, noha gőzfűtés van a műhelyben, de a legnagyobb hidegben sent fűtenek.

A segédgépeken védőkészülék nincs. Ipari munkásokat napokig felhasználják deszkacipelésre és minden egyéb napszámosmunkára. S emellett még azt kívánják, hogy a kiadott munka a megszabott időre készüljön el.

Rendkívül sok a betegpénztárra a panasz. Nincs ember, ki a jogát ismerné, csak azt tudják, hogy a járulék levonatik, de egyébről nem tudnak. Alapszabálya nincs senkinek, ezért úgy bánnak az orvosok a betegekkel, mintha a tagok volnának az orvosokért, nem pedig megfordítva.

Az állomási személyzet helyzete éppen olyan komisz. Tíz éves lámpakezelők fizetése 70 kr. és 1 frt., de reggel 5-től este 9-ig kell dolgozniok. Egy fillért a túlidőért nem kapnak. De akárhányszor felhasználják őket kisegítő fékezőnek, de akkor is egy, két embernek kell az egész munkát végeznie. A kocsitoló (22 éves vasutas) 80 krt kap. A raktáriak már csak 60 krt kapnak, de reggel 6-tól este 9-ig kell dolgozniok. Ünnepe, vasárnapi pihenés ismeretlen fogalom.

Hát még a fűtőházi szolgálat! Erről a következő részletes és tanulságos leírás számol be: Reggel kijövünk a szolgálatba 6 órakor, kezdődik a hajszó, gépmosás, takarítás, miután ehhez a fűtő segítséget nem kap, mindent egyedül kell végeznie, szóval egyedül kell a gépet az utra elkészíteni. Délután 4 órakor indulunk a 42. sz. vonattal, végállomásra másnap reggel indul vissza, haza érkezik 9 órakor, következik mozdonykezelés 11 óráig, aztán a gépet kell megtakarítani, utra előkészíteni. Még aznap este 7 óra 57 perckor indulás a 113. számú vonattal, végállomásra ér 10 óra 47 perckor, vonatösszeállítás, állomásrendezés tart reggel 2 óráig, akkor következik a gépkezelés, ez tart egy óra hosszat. 4 óra 24 perckor indul vissza, haza ér 7 órakor, gépet kezel, még aznap délelőtt indul a 112. sz. vonattal, végállomásra érkezik 2 óra 19 perckor ott tolatás 4 óráig, gépkezelés tart 5 vagy 6 óráig reggel, akkor betüzel, 8 órakor kezdődik ismét a tolatás, indulás hazafelé 10 óra 40 perckor, érkezés 3 óra 13 perckor, gépkezelés és takarítás éjjel 12 óráig, akkor nem szabad hazamenni, készenlétben kell állni másnap reggelig. 6 órakor kijönni, a gépet utra előkészíteni és menni a három napos utra, a 12. számú vonattal. Indulás 9 óra 31 perckor, végállomásra érkezés 3 óra 5 perckor. Tolatás, gépkezelés, tisztogatás, másnap indulás tovább, 10 órakor érkezés, délután 2 órakor ott tolatás, gépkezelés és tisztogatás, másnap indulás haza a 11. sz. vonattal, érkezés 3 óra 24 p., mozdonykezelés 6 óráig, hazamenni nem szabad, a mozdonynak van szabad napja, de a fűtőnek estig kell dolgozni és másnap kezdi elől, vagy legtöbb esetben még aznap kell újra indulni.

Megjegyezzük még, amikor a 12. sz. vonattal kell Nagybányára indulni, rendszeren keddi napon reggel és este van visszatérés a 112. számú vonattal, ekkor rendszeren kedden reggel 3 órakor kezd a szolgálatot, esti 12 óráig. azalatt az idő alatt valamennyi mozdony fekvé marad, ilyenkor éhen, szomjan marad az ember és hazakerül másnap vagy harmadnapra.

Egész hónapon át, ha csinál 3000—3500 kilométert, akkor keres tolatással együttvéve 50 koronát. Nem csoda, hiszen a fűtők napibére 60 kr. Ebből egész hónapon át az uton élni, otthon a családnak külön konyhát tartani, lakbért fizetni, erre ebből a keresményből nem vagyunk képesek.

Ezek az állapotok arra birták a szamosvölgyi vasutnál alkalmazott társaink nagyobb részét, hogy szervezkedjenek és a

többi vasuti alkalmazottakkal egy táborban tömörüljenek. Beléptek a Vasuti Munkások Országos Szövetségébe és megalakították a *deési* helyicsoporthat, amelybe három ember kivételével valamennyi munkás és fűtő belépett.

E hó 9-én, vasárnap, Deésen gyűlést tartottak, amelyen a központ képviselőjében *Farkas Izor* munkástársunk volt jelen. A jól látogatott és lelkes lefolyású gyűlés elhatározta, hogy a szamosvölgyi vasuti munkások sérelmeit és kívánságait emlékiratba foglalja, a szövetségünk útján betérjeszti báró *Bánffy Dezső*nek, a társulat elnökének és az igazgatóságnak. Reméljük, hogy ezek a nagy urak, akik valamennyien a haza boldogításán fáradoznak, nem fogják elmulasztani az alkalmat, hogy legalább saját alkalmazottaik helyzetét tegyék elviselhetőbbé.

A szamosvölgyi vasut kinevezett alkalmazottjai nincsenek szervezve. Pedig nekik is, de különösen a szolgáltnak és altiszteknek tengernyi a bajuk, panaszuk és tömegtelen a jogosult és méltányos kívánságuk. De nem, hogy kezet nyujtanának a kérges tenyerű munkástestvéreiknek, ellenkezőleg lenézik őket. Hogy is ne, hiszen azoknak nincsen egyenruhájuk. — Pedig ha az egyenruhán keresztül tekint az ember, bizony meglátja, hogy a szamosvölgyi vasuti „nagy urai”-nak az altiszteknek és a szolgáltnak éppen olyan üres a gyomruk, mint a kiszarolt munkásoknak.

Nyugbér és baleset.

Van-e balesetből folyó kártérítési per esetén a MÁV. munkásnak joga nyugbérre? Erre a kérdésre most jött meg a kellő válasz. Ugyanis a zágrábi üzletvezetőség, illetve nyugbérbizottság hosszas huza-vona után egy munkástársunknak — aki baleset folytán munkaképtelen lett — a nyugbérpénztár alapszabályaiban biztosított 300 kor. minimum évi nyugbér kiutalását megkezdte, dacára annak, hogy az illető munkástárs kártérítési pert indított az államvasut ellen.

Hogy milyen küzdelmet, mennyi fáradságot igényelt az, hogy az illető az öt jogosan megillető nyugbért megkapja, eléggé bizonyítja azon tény, miszerint ügyvédi beavatkozás dacára is, a táppénz megszűnése után fél évre rá folyosították a nyugbért. Hogy milyen tendenciózus rosszakarat nyilvánult meg abban, hogy az illető munkástársunkat, aki családos ember, teljes hat hónapig minden segélytől megvonva, kitétték a nyomornak, a szenvedéseknek, eléggé bizonyítja az, hogy ezen idő alatt környékezték meg leggyakrabban munkástársunkat, hogy a pert szüntesse be és fogadjon el olyan egyezséget, amely reá csak újabb és örökös nyomort jelentett volna.

A vasuti munkásság létevére érinti az, hogy a nyugbérpénztár alapszabályaiban biztosított csekély jogaitól magát megválni ne engedje. Elég sajnós tapasztalataink vannak a múltból ne engedje. Elég sajnós tapasztalataink vannak már a múltból, hogy ha valamely munkástársunk a szolgálatban megnyomorodott, kénytelen volt beérni pár száz korona kártérítéssel, miután a mesterségesen elhuzott és évekig tartó kártérítési pernek végét képtelen volt bevárni.

A MÁV. nagylelkűségét mi sem bizonyítja jobban munkásaival szemben, minthogy a balesetet szenvedő munkásnak ígérik fűtőt, a perindításra jogosító 3 évi határidő le nem telt, azután pedig dobálják őket egyik helyről a másikra, büntetik, szekirozzák és üldözik mindenképp, hogy megszabaduljanak a nyomorék embertől, „mert hát talán a szívük megreped a nyomorult láttára”.

Ezzel az eljárással megmenekülnek a fél embertől, anélkül, hogy bárminő kártérítésre azután az illető igényt tarthatna. Számtalanszor fordultak szerencsétlen munkástársaink panaszszal hozzánk ilyen esetekből kifolyólag sajnós, segíteni már nem tudtuk rajtuk, mert a 3 év már elmúlt a baleset megtörténte óta. Az utóbbi időben nagyon gyakori a baleset a vasuti üzemben. Kötelessége a szervezett vasuti munkásságnak, hogy a sérülteket felkeressék és felvilágosítsák őket arról, hogy mi vár rájuk, ha jövőjükön nem gondoskodnak, ha a csabító szírhangokra hallgatva, kiteszik magukat annak a veszélynek, hogy pár év múlva az utcára dobva, a becsületes munkában feltört tenyereiket koldusalamzsnáért keljen tartaniok.

F. D.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményei.

A szövetség központjának telefonszáma 76-01.

Kérdezőkhöz.

Az utóbbi időben gyakran fordulnak hozzánk oly munkástársaink, kik a Magyar Szent Korona Országai Vasutas-szövetségének tagjai, hogy miként szabadulhatnak ki eme szövetség tagjainak sorából.

A magunk részéről a legőszintebben jelentjük ki, hogy nem szívesen foglalkozunk e kérdéssel, de mivel a kérdezők az erre való feleletet mint kötelességet rótták nyakunkba, hát a feleletet megadjuk.

A szent koronás szövetség alapszabálya világosan kimondja, hogy a tagok csak minden évben egyszer, *december végén léphetnek ki*, amely elhatározását azonban minden kilépni szándékozó **legkésőbb október hó 1-ig** a nevezett szövetség vezetőségének köteles bejelenteni.

Akik kilépni szándékoznak tehát, azt még október hó elseje előtt a szent korona szövetség vezetőségének jelentsék be. Akik ezt elmulasztják, azok a jövő 1907. év december végéig megmaradnak a tagok kötelességében.

Országos értekezlet.

A MÁV. összes műhelyeinek fényszózó, mázoló- és betüirő-munkásai folyó hó 8-án, Budapesten, az Ovoda-utca 26. szám alatti vendéglőben, helyzetük megbeszélése végett, országos értekezletet tartottak. Elnöknek *Hradil* Ágostont, jegyzőnek *Schleisinger* Nándort, előadónak *Stróbl* Jenőt választották meg. Képviselet volt 17 műhely 47 küldöttel, azonkívül a három fővárosi műhelyből a szaktársak.

Nápirend előtt *Fiala* piskii betüirő szólalt fel és bocsánatot kért, hogy azelőtt a szervezet érdeke ellen cselekedett. Igéri, hogy a jövőben a szövetségnek hü harcosa lesz. Az értekezlet folyamán egész sorozata támadt a felszólalóknak, akik behatóan ecsetelték a jelenlegi állapotokat, nemkülönben az aránytalan munkárákat, melyekkel ma lelkiismeretes munka mellett a megélhetéshez szükséges összeget megkeresni teljesen lehetetlen. A hivatalosan előírt műveleteket pontosan ellenőrzik, de az ellenértéket, a hivatalos árszabályt gondosan redukálták. Ha már most a munkás, csak hogy megkeresse az életfenntartáshoz szükségeset, nem képes lelkiismeretes munkát produkálni, úgy a kész munka átvételénél el lehet készülni a zaklatás minden nemére.

Egy másik visszasság, amely nevétséges, sőt hihetetlen a laikusok előtt, hogy a munkásoknak, ha meg akarnak felelni bizonyos munkáknak (fénymázolás, betüirás, vonalozás és érezés) *a saját pénzükön vett számmal kell dolgozniok, mert a MÁV.*

szerszámjai a lehető legsilányabbak. Azután az anyaggal is épp úgy vagyunk. Senki sem tudja, mivel dolgozik, csak csinálnia kell a megkivánt munkát a rossz számmal, ha mindjárt kétannyi ideig tart is. Ahhoz a szakértő feljebbvalónak semmi köze, az megy a munkás bőrére.

De ki bírná nemcsak a munkásokra, de az intézetre is káros dolgokat e helyütt felsorolni, melyeknek orvoslása mulhatatlanul szükséges. Ezért az országos értekezlet 12 tagú bizottságot választott, melynek feladata a határozatok nyomán az összes sérelmeket, valamint egy szakértelemmel és reális alapon kidolgozott *munkaárjegyzéket* összeállítani. A bizottság munkáját egy újlag összehívandó országos értekezlet lesz hivatva letárgyalni és ennek jóváhagyása után az illetékes forum elé terjesztetik.

Beszámoló.

Gyoma. A gyomai helyicsoporthat vasárnap e hó 2-án igen jól látogatott közgyűlést tartott, amelyen a lemondott elnök helyébe *Szabó József* tsgtársat, a volt jegyzőt választották elnöké, helyébe pedig jegyzővé *Parács Imrét*. A közgyűlés azután meghallgatta *Ujvári* Henrik munkástársunknak (Budapestről) előadását az emlékiratunkról, amelynek kapcsán tartalmass beszédben vázolta a vasuti munkások helyzetét. A közgyűlésen jelen volt az állomásfőnök és a pályafővigyázó ur és amikor *Ujvári* bizonyos följebbvalók basáskodásáról beszélt, nem egy szem jelentőségteljesen fordult az előkelő vendégek felé.

Petrozsény. A petrozsényi helyicsoporthat öröndetes módon fejlődik. A tagok száma egyre szaporodik és a belépettek jó része románajku, különösen a pályamunkások között. Olyan jelentékeny számmal csatlakoznak itt, de az erdélyi és délvidéki többi helyicsoporthatnál is románajku munkástársaink a szövetséghez, hogy szükséges lesz a legközelebbi időben már románnyelvű röpiratokban ismertetni a szövetség lényegét, valamint szervezkedésünk célját és hasznát. Belátható időn belül arra is kell gondolnunk, hogy *román nyelvű lapot* juttathassunk románajku szaktársaink kezébe. De mivel egy lap kiadása és fenntartása óriási költségbe kerül, természetesen csak akkor teremthetjük meg a román lapot, ha szervezkedésünk kellő módon megerősödik és sok lesz a románajku tagtársunk. Ezért tartsák kötelességüknek tagtársaink, hogy teljes erejükkel iparkodjanak a szövetséget erősíteni és szakadatlanul új tagokat toborozni.

A petrozsényi helyicsoporthatban a legbuzgóbb harcosaink között is kiváló helyen áll *Lázár Béla* váltóór tagtársunk, aki régi tagja szervezetünknek és mint egyszerű közkatonára bár, de lankadatlanul és tiszta szívvel működik a szövetség kiépítésén és ezzel a közérdek előmozdításán. *Lázár Béla* tagtársunk becsületes és eredményes működését példaképpül állíthatjuk oda valamennyi tagtársunknak. Előre, folyton csak előre, szünet nélkül, fáradhatatlanul. **A munka gyümölcse nem marad el!**

A helyicsoporthat közleményei.

Pécel. A péceli helyicsoporthat e hó 30-án, délután 3 órakor, saját helyiségében, Maglódi-ut 183. szám alatt

rendkívüli közgyűlést

tart. Felhívja Rákos-Csabán, Pécelen, Isaszegen és Gödöllőn lakó tagjait, hogy tekintettel a fontos tárgysorozatra, feltétlenül sziveskedjenek megjelenni. A közgyűlés napirendje: Felmentvény és tisztujítás.

Ludwig József, elnök.

Zombor. A zombori helyicsoporthat folyó hó 16-án a Vasuti vendéglőben *vezetőségi ülést* tart, ugyanott e hó 30-án *taggyűlést* lesz.

Maglód. A Vasuti Munkások Országos Szövetsége maglódi befizetőhelyének helyisége *Nagy Antal* vendéglőjében van. Hiva-

talos órák minden hó első és második vasárnapján.

Lelle. A lellei helyicsoport minden vasárnap délután 4-től 6 óráig értekezletet tart. Taggyűlés minden hó első vasárnapján, délután 2 órakor van. Helyiség: *Novotni Vendel* pénztárnok lakása.

Pécs. Értesítjük Pécs és vidéke vasuti munkásait, hogy folyó hó 16-án délután 3 órakor rendes havi taggyűlést tartunk a következő napireddel: 1. Jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése. 2. Pénztári jelentés. 3. Beszámolás a nyári mulatságról. 4. Leltár-beszerezés. 5. Kérdések, panaszok, indítványok. Kívánatos, hogy a tagtársak teljes számban jelenjenek meg. *Az elnökség.*

Nyugtázások. *Kiskunfélegyháza.* A szegedi rendező-pályaudvaron szerencsétlenül járt *Székely Lajos* (Bazil) tagtársunk özvegye részére derék kiskunfélegyházi tagtársaink gyűjtést rendeztek, amelynek az eredménye a következő:

Farkas József —.20, Tapodi Antal —.20, Soós Antal —.20, Könyves Kálmán —.20, Soltész István —.20, Dinyés Imre —.20, Fojt Ferenc —.20, Csakó Pál —.40, Turi Pál —.20, Bene Lajos —.40, Kiss Ferenc —.40, Kovács János —.20, Besze István —.40, Zánóc Gáspár —.20, Tresz Gyula —.20, Gupcsi Pál —.20, Forgó István —.10, Dobos László —.10, Rekedt Gábor —.04, Cserenyi László —.20, Szemerédi József —.10, Darányi István —.10, Szabó Imre —.10, Nagy István —.03, Kovács István —.10, Peregi József —.10, Hinkó Mihály —.06, Pelyva László —.10, Köllér Pál —.10, Dobos Mihály —.10, Sallai András —.20, Polyák Károly —.10, Cseh Gábor I. —.10, Cseh Gábor II. —.20, Kövesdi Sándor —.10, Ferenczi Lajos —.10, Bozorádi Antal —.10, Szatmári Antal —.10, Csikós Sándor —.10, Kurucz István —.10, Brenkó István —.10, Varga Pál —.06, Soós József —.10, Hajnal János —.10, Besze Ferenc —.30, Tóth János —.20, Varga Antal —.20, Szabó Imre —.06, a helyicsoport 2.32 korona. Összesen 10.— korona.

Az összeget a derék szívű adakozók már eljuttatták a rendeltetési helyükre.

Ugyancsak a szegedi rendezőn halálos balesetet ért *Székely Lajos* munkástársunk hátramaradtjai részére *lugosi* munkástársaink is gyűjtést indítottak, amelynek eredménye:

Szirony János —.40, Mochnács János —.40, Székely József —.40, Futó Szilveszter —.40, Hanadsek János —.30, Gilicze János —.20, Pálinkás Mihály —.10, Kuczári József I. —, Szentiványi György —.20, Vida Péter —.20, Urbán János 10.—. Összesen 3.70 korona.

Lugosi munkástársaink azonkívül figyelemre méltó példaadással szolgáltak. A tiltakozó nagygyűlésünkön képviselőnkben két munkástársunk vett részt. Nehogy ez a két kiküldött a két napi keresetét teljesen elveszítse a köz érdekében való működésük folytán, gyűjtést indítottak kárpótlásukra, a következő eredménnyel:

Vida Péter —.30, Makán Péter —.50, Tódor Traila —.20, Kuczári József —.30, Nyilas András —.20, Tódor Pál —.20, Urbán János 40.—, Héger Ferenc —.40, Hanadsek János —.50, Székely József —.40, Szentiványi György I. —, Veke György —.40, Szakács Sándor —.40, Hauser Lipót —.40, Busa Sándor —.40, Vida Pál —.40, Futó Szilveszter —.60, Gilicze János —.20, Kovács Pál —.20, Kilenberg Károly —.20. Összesen 7.60 koronna.

Derék és áldozatkész *lugosi* testvéreink szolidaritás kedvéért valamennyiünk elismerését érdemlik meg.

SZERVEZETI ÜGYEK.

Figyelem váltóőrök, lámpakezelők, állomásmálházók és kocsirendezők.

Az itt jelzett vasuti alkalmazottak érdekében megindított mozgalom kézzelfogható alakot kezd ölteni. A mozgalomhoz több állomásmálházó csatlakozott már, többek között a *debreceni* és *nagybecskereki* állomásmálházó, amely mintegy 30 névvel ellátott levéllel jelentette be csatlakozását a szervezkedéshez.

Ha kellő számban történnek meg a mozgalomhoz való csatlakozások, akkor az

országos nagygyűlést

október 6-án, reggel 9 órakor tartják meg *Budapest*en.

Kérjük az összes tagtársainkat, hogy ezt a felhívást juttassák a közelükben szolgálatot teljesítő váltóőrök, lámpakezelők, állomásmálházókhoz és kocsirendezők, azonkívül szóban is iparkodjanak őket

a szervezkedés és a mozgalomhoz való csatlakozás szükségességéről meggyőzni.

Mindennemű levél ebben a kérdésben *Lázár Béla* váltóőrhez *Petrozsény*be címzendő.

Maglód. Az itt lakó vasuti és Máv. gépgyári munkások szeptember 9-én, vasárnap, értekezletet tartottak, amelyen *Budapest*ről *Hugye*cz József munkástársunk vett részt. A megjelentek *Hugye*cz tartalmos beszéde után kimondották, hogy a Vasuti Munkások Országos szövetsége befizető helyét létesítik *Maglód*on. Bizalmiférfinak *Győrvári* János munkástársunkat választották meg.

Figyelem, pályáőrök!

A pályáőrök kívánságainak egyöntetű megállapítására és az emlékirat megszabására **szeptember 23-án Budapest**en

országos értekezletet

tartanak pályáőr-testvéreink, amelyre lehetőleg az ország minden részéről és lehető sok pályáőr megjelenése kívánatos.

Fölhívjuk pályáőr-testvéreinket, hogy részvételüket jelentsék be a *Vasuti Munkások Országos Szövetségének* központjánál (*Budapest*, VII., *Rottenbiller-utca* 5/a). Továbbá gondoskodjanak arról, hogy minden pályáőr tudomást szerezzen az országos értekezletről.

Különösen arra figyelmeztetjük pályáőr-testvéreinket, hogy akik az országos értekezleten részt akarnak venni, már most kérjenek szabadságot.

Testvéri üdvözléssel

az egybehívók.

LEVELEZÉS.

Budapest. (*Vonatkísérő lakatosok panaza.*) Általános a panasz a vonatkísérő lakatosoknál, hogy a nyári köpönyeget, amit előző években mindig kiutaltak, most már körülbelül négy éve minden indok nélkül megvonták. Dacára a sok kilincselésnek és két memorandum beadásának, amelyre még választ sem adtak, még hirtelen sincs a köpönyegnek. Tehát ezután hívjuk fel ugy az üzletvezetőséget, valamint az igazgatóság figyelmét ezen méltányos kérésre és felszólítjuk, adja meg a vonatkísérő lakatosoknak azt, ami őket joggal megilleti.

Északi főműhely. (*Füles ur és társa.*) Augusztus 29-én egy *Füles* nevű szertári munkás csoportvezető felpofozta, a szó szoros értelmében elverte és a legdurvább szavakkal illette *Nagy Mihály* munkástársunkat **munka közben**. Megjegyzendő, hogy ez már a harmadik ilyen eset.

A bántalmazott munkás panaszára a szertár felügyelője kijelentette, hogy ilyenmű panaszokkal forduljon a rendőrséghez, holott a műhelyszabályzat értelmében ő van hivatva ezen eljárást megtorolni.

Egy másik ily diszpeldány, valami *Suha* Gyula névre hallgató szertármester. Ő is a hazát akarta megmenteni. Kiállt szerdán a „placra”, hogy majd meg fogja mutatni, hogy ő a szocialistákat ki fogja „pucolni.” Továbbá kijelentette — és ez jellemző ilyen alakok beképzeltségére és basáskodására — miszerint akik 2—3 hétig betegek mernek lenni, azokat „ő” elbocsájtja. Erre a fölháborodott munkások küldöttsége járt *Sausek* szertárfelügyelőnél. A felügyelő kijelentette, hogy *Suha* eljárása szabálytalan és nem áll jogába senkit sem elbocsájtani.

Eme két példa elegendő annak megvilágítására, hogy a máv. kebelében milyen alakok grasszálnak. A szervezett munkáságnak gondja lesz rá, hogy a két basáskodó alakot tisztességre tanítsa.

Győr. (*A hordárok helyzete.*) A győri állomás hordárainak helyzetéről ezeket írják *Győrből*: *Sarkady* Lajos ur m. kir. vasuti állomási főnök és városi képviselő, aki rendkívüli módon szeret intézkedni az állomás körül, megint intézkedett. Intézkedett pedig a szegény, kizsákmányolt és kizsartott vasuti hordárokkal. Eddig csak tizenöt

voltak a hordárok, de mivel néha a közforgalom többet igényelt, hát *Sarkady* ur héttel megszorította a számukat, miáltal azután a keresetük derekasan megcsappant. De nemis ez a főbaj, nem ez a főhiba! A főbaj és a főhiba abban van, hogy egy korona napszámot fizetnek ezeknek a szerencsétleneknek, ezeknek az emberi páriáknak. Továbbá pedig *Sarkady* urnak abban az intézkedésében, amikor minden nap ezen 22 hordárból más-más szám alatt, persze felváltva, naponta napszám-munkára használ fel és ekkor az ilyen napszámokban levő hordár *Sarkady* ur nagykegyessége folytán kap napi 70 krajcárt. Most, ebben a drágaságban lehet élni családostul 70 krajcárból? *Sarkady* ur meg tudna élni belőle? — De, különben is, ha már *Sarkady* ur megszorította a vasuti hordárok számát, akkor ezeket a hordárokat miért használja fel napszám-munkára? Ha szükség van a vasúton napszámokra, tessék azokat tisztességes bér mellett felvenni, de ne használják fel arra a hordárokat, akik ezáltal elesnek csekélyebb borralalóktól és csupán csak 70 krajcárért kénytelenek a verítéket izzadni *Sarkady* urnak sületlen intézkedése folytán.

Békéscsaba. (*Ez is igazság?*) A mult hóban történt, hogy pályamunkástársaink bementek az osztálymérnökséghez és kérték a napibérek felemelését. Hivatkoztak az üzletvezetőség ismeretes rendeletére. A felelet az volt, hogy a napibéruk már felemeltetett, mert tovább dolgozhatnak és így többet keresnek. Ez az okoskodás jellemzi azt a furfangos észjárást, amely a vasuti munkások nyúzónak a koponyájában megfogamzik akkor, ha a munkások jogos igényeinek letagadásáról van szó. Hiszen, ha a munkások egy pár fillérrel többet keresnek is akkor, mikor többet dolgoznak, ez még nem jelent béremelést, mert a munkaidő megfizetésének aránya egy szikrával sem emelkedett. Nagyon jól tudhatja ezt az osztálymérnöki ész is, de hát könnyebben esik neki, ha nem tudja.

Az *aradi osztálymérnökségnél* hasonló mérleggel mérik az igazságot. Itten dolgozó munkástársaink előhaladásának a rovására előjegyzésbe vesznek és kineveznek olyan munkásokat, akik csak hébe-hóba dolgoznak a vasutnál. Azok, akik évek óta húzzák a vasuti szolgálat rabigáját, akik évek óta fizetik a nyugbér-pénztárt, azok a protekciós rendszer folytán háttérbe szorulnak. Hol van itt az igazság?!

Zágráb. (*Működnek az árulkodók.*) A máv. rabszolgái ebrednek. A teljhatalmu főnökök, az önkényeskedő művezetők tulajdonságai annyira elkeserítették a munkások helyzetét, hogy már azok is segítségért kiáltanak, kik eleinte lenéző kicsinyeskedéssel fogadták mozgalmunkat. Nap-napután érkeznek a panaszok, melyek a máv. potentáinak brutalitásáról rántják le a leplet. És ugy látszik, hogy a zágrábi művezető is azok közül a durva fráterek közül való, kik megfélemlítve a tisztességről és az emberiségről, munkástársainkat a legkegyetlenebb bánásmódban részesítik. Így történt, hogy a művezető ur egy munkástársunkat egy *Krasevec* nevű lakatos besugására folytonosan bántalmazta, szidalmazta s durva brutáliskodásával addig vitte, mig nem munkástársunknak ki kellett lépni a munkából. A művezető urnak bizonyára az fájt, hogy kirendelt spiclijeit semmibe sem veszik, sőt a munkások mindenkor a legnagyobb megvetéssel néznek rájuk. A művezető s társai ugy látszik nem elégesznek meg azzal a horribilis és már-már türhetetlenné váló levonási rendszerrel, mely a munkásokat különben is eléggé elkeseríti, hanem még viselkedésükkel is szítják az elkeseredést. Ideje már, hogy a munkások véglegesen leszámoljanak az ilyen fráterekkel.

— **Rákos-állomás.** (*Egy rótkárol két bört.*) *Tamás* István pályafelügyelő éjjel a pályamunkás lakatszállóba megy s a mozgó örök vagy kenők közül felkeltet egyet, hogy segédkezzék a semáfornál előforduló munkák helyreállításánál. A távirdaellenőr elrendelte, hogy ezek a különórak el legye-

nek számolva. Ennek dacára a pályafelügyelő ur ezt elmulasztja, mert — ugymond — azért kapnak 1.10 frt napibért, hogy *elvégezzék az éjjeli munkát is*. Jusszon eszébe a pályafelügyelő urnak, hogy ő is családos ember és ne kívánja, hogy munkásai az ő szeszélye miatt ingyen végezzenek olyan munkát, amivel nem tartoznak.

— **Fécel.** (A megvadult gyakornok.) Ne tessék kétségbeesni, nem Góth Lajos péceli osztálymérnök-ről van szó. Ez egyszer nem. *Lengelbruger* Ferenc pályafelügyelő-gyakornok az a szerencsétlen flótás, ki munkástársainkat mindenféle jelzővel illeti pusztán azért, mert a felügyelő urat nem akarják örületes rohamaiban követni. *Lengelbruger* ur a Máv. szellemével és hivatásával összeegyeztethetőnek tartja azt, hogy egy munkást, ki már 28 éve működik mint előmunkás, *számár, marha, ökör* s más hasonló kifejezésekkel illessen, azért, mert az előmunkás, mikor a pályőröknek az olajat osztotta ki, véletlenül mosolyogni merészkedett. Pécelen bizonyára azt hiszik, hogy az ember akkor cselekedett a legokosabban, mikor a legjobban gorbombáskodott. Ha senki más, *Lengelbruger* ur így gondolkodik. A munkásságnak pedig gondja lesz rá, hogy a *Lengelbruger* ur koponyájából kiűzzék az efajta gondolkodást.

— **Petrozsény.** (Both Péter dühöngése.) Tudják, ki az a Both Péter? Ugyebár nem? Both Péter ur *kalauz* Petrozsényban. Ez a maniakus ur abban találja kedvét, hogy elvtársainkat szemenszedett hazugságokkal rágalmazza, zsidóknak, izgatónak s szocialista banditáknak nevezi s a melléje osztott munkástársainkat lökdösi, üti-veri, majd azzal fenyegetődik, hogy aki panaszkodni merészel, azt irgalmatlanul megzablonyelezi. És ez az örjögő fráter vigan, minden megtorlás nélkül üzheti gazságait, mert hiszen Tribusz állomásfőnök urnak a legkisebb gondja is több annál, mintsem hogy ilyesmivel foglalkozzék. De mi nem hallgathatjuk el Both ur durva brutalitását s felhívjuk az illetékes körök figyelmét, hogy szabadítsák meg a munkásokat ettől az elvetemült embertől addig, míg a munkások türelme végsőkig nem fokozódott.

A déli vasutak szabadjegye. Lapunk folyó évi augusztus hó 17-én, 33-ik számának „Levelezés” című rovatában megjelent azon közleményre vonatkozólag, hogy a déli vasut igazgatósága egy munkás azon kérelmét, hogy részére Zágrábra való hazautazása céljából szabadjegy engedélyeztessék, megtagadta, illetékes helyről arról értesítenek bennünket, hogy ez a közlemény nem felel meg a tényeknek, amennyiben a déli vasut igazgatósága a szóbanforgó munkás részére, annak előadott kérelmére egy Budapestről Zágrábra szóló III. oszt. szabadjegyet engedélyezett, amelyért neki csakis a szokásos, a nyugdíjintézet alapja javára beszedendő 50 fillér kiállítás díjat kellett megfizetnie.

Hibaigazítás. Lapunk múlt számának két hibás közlését kell kiigazítanunk. A fűtők értekezlete — mint az már egy megelőző közlésből kitűnik — Budapesten volt és nem — mint egy másik értekezlettel való fatális összevetés folytán megjelent — Fiumében. A *temesvári* levelezésben előforduló munkások pedig *térmunkások*, amely szót a sajtóhiba ürdöge ezuttal rézmunkássá rontott.

INNEN-ONNAN.

+ Mert nincs étkező-helyiség.

Szabadváról jelentik, hogy az ottani vasuti állomáson a déli munkaszünet alatt Budanovics György és Vukovics Illés vasuti munkások *egy vasuti kocsi alá ültek ebédelni*; eközben tolatni kezdtek és a *kocsi kersztül gurult a munkásokon*. Budanovicsnak *mindkét lábfejét*, Vukovicsnak pedig *egyké karját szelte le a kocsikerék*. Vukovics a *fején is súlyosan megsebesült*. *Éleibenmaradásukhoz nincs remény*.

+ **A feleresztett sorompó.** Szegedről jelentik: Vasárnap volt a Szeged mellett levő Sándorfalva községben a Mária-napi bucsu, amelyre Szegedről átmentek Dunai Sándor fuvaros kocsiján Fejes Ferencné és az ura, Virág György, Berta Gizella, Márton Istvánné játékkereskedők. Este indultak vissza valamennyien

a Dunai kocsián és amint a kocsi a rókusai állomás szomszédságában lévő őrházhoz ért, a sorompót leeresztve találták és a ló megállt. A bucsosok előtt a sorompónál egy hintó állott, amelyről a kocsi leszállt és *kinyitotta a sorompót*, habár a Nagyváradról induló személyvonat, amely Szegedre 11 órakor érkezik, már a közelben dübörgött. A hintó gyorsan átgurult a sineken. A bucsusos kocsi is megcsapkodta a lovát és követni akarta a hintót. *A sineken azonban megakadt és a vonat a kocsit teljesen ketté vágta*. A benülőök közül *Fejesné nyomban meghalt*, mert a vonat a nyakát vágta el, az urának a *két lábát szakította le a mozdony* és este ő is kiszendvedtt a kórházban. Virág a fején sebesült meg, a többiek pedig a karjukon és az oldalukon sérültek meg.

+ **A gyorsvonat balesete.** Diepeből táviratozzák: A párisi gyorsvonat tegnap délután a kikötőbe érkezésekor oly erővel ment neki az ütközőbáknak, hogy *számos kiszállni készülő utas kiesett a vonatból*. Mintegy husz utas megsebesült.

+ **Nagy vasuti szerencsétlenség.** Párisban egy óriási zivatar szétrombolta az Orán-Colombecha-i vasuti vonal egy részét. Egy vonat kisiklott, miközben két postahivatalnok életét vesztette és a mozdonyvezető, valamint több utas súlyosan megsebesült.

+ **Elhárított vasuti szerencsétlenség.** Egy egyszerű parasztagazda nagy vasuti szerencsétlenséget hárított el a napokban az ipolyság-balassagyarmati vonalrészén. *Ipolyvece* és *Bejtár* állomások közt az Ipoly folyó ötven méter hosszú hidja éjszakanak idején kigyuladt és csak a vasuti sinek tartották össze a hidat. Egy bejtári gazda hajnalban a mezőre iparkodott és észrevette a vasuti hid pusztulását. Tadtta, hogy ebben az időben megy át a hidon a gyarmati vonat, visszafordult tehát, megostorozta lovait és eléje vágatott a vonatnak. A nagy vágatásban a lovak összetörték kocsiját, de a gazda mégis elérte a vonatot s figyelmeztette a mozdonyvezetőt a fenyegető veszedelemre. Míg a vonat visszatolt az állomásra, a parasztagazda eltűnt s még ma sem tudják, ki mentette meg a vonatot attól, hogy kocsijaival, utasaival az Ipolyba ne szakadjon. A vasuti hidat az ipolyi osztálymérnökség állította helyre, addig a forgalmat átszállással bonyolították le.

+ **Vonatkisiklás.** Predeáról Budapest felé jövő gyorsvonatot a mezőkeresztesi állomáson e hó 25-én reggel 9 órakor baleset érte. *A mozdony kisiklott s első kerekével befuródott a földbe*. Az utasoknak ijedségen kívül egyéb bajuk nem történt. A baleset következtében a vonat a déli órák helyett csak este érkezett a fővárosba. Szerencse, hogy a mozdony-személyzetből senki sem sérült meg.

+ **A vasuti fűtő találmánya.** Londonból táviratozzák lapunknak, hogy Nevelin James lokomotív-fűtő Amerikában, aki eddig naponta két dollárt keresett, szencziós turbina-találmányát eladta kilencszázötvenezer dollárért egy szindikátusnak, amely a Norddeutscher Lloyd, a Hamburg—Amerika Linie és a Cunard Line társulatokból alakult. Nevelin találmánya lehetővé teszi, hogy az oecánjáró hajókat a turbina hátrafelé is hajthassa, amihez eddigelé a gőzhajóknak külön gépekre volt szükségük.

VEGYES.

Figyelmeztetés. Jövőben minden reklamáció csak úgy intéztetik el, ha az illetőnek neve, tagszáma és beosztási helye világosan ki van tüntetve. Ez a figyelmeztetés a lapra is vonatkozik.

Mindenki figyelmébe. Nap-nap után tömegesen érkeznek hozzám panaszok, hogy mindenféle ügynökök a legraffináltabb módon aláírásokat csikarnak ki a munkásoktól könyv és egyéb megrendelésekre.

A léprement munkás már csak akkor ébred könnyelműségének tudatára, amikor megkapja az árut, amelynek rendszerint semmi hasznát sem veszi, fizetni pedig sokszor százakat kellene érte.

Azt hiszi most már a munkás, hogy elég, ha nem fogadja el a küldeményt és vissza-

küldi. De ez tévedés. Az aláírása kötelezi őt és a dolognak az a vége, hogy beperlik és még költséget is sóznak a nyakába.

Ennélfogva intek mindenkit, hogy mindenféle könyv és egyéb ügynöknek alá ne írkaljon semmiféle rábeszélésre, mert azután nem tudom őt a következményektől megmenteni. Az eféle balekfogdosó ügynököket mindenki azonnal erélyesen utasítsa el magától.

Dr. Kadosa Marcell, szövetségi ügyész.

Köszönetnyilvánítás. Alulírott a legőszintébb köszönetemet nyilvánítom azon tisztelt munkástársaimnak, kik hosszas betegségem folytán bekövetkezett rossz anyagi helyzetemen segíteni iparkodtak. Debrecen, 1906 szeptember hóban. Testvéri üdvözlettel *Babics János*, csavarrágó.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon munkástársak és jóbarátok, kik koszorúkkal és megjelenésükkel iparkodtak szeretett, megboldogult nőm, illetve édesanyám végtiszteségének alkalmával fájdalmakat enyhíteni, fogadják ezuton köszönetnyilvánításunkat. Ujpest, 1906 szeptember 9.

Balaskó István és gyermekei.

Szerkesztői üzenetek.

Összes levelezőinket figyelmeztetjük és kérjük, hogy a szerkesztőséghez küldés végett küldött kéziratokat csak a papír egyik oldalára írják, mert a két oldalra írt szöveg a nyomdába nem adható és így lemásolása folytán a megjelenésben késedelmet szenved.

Pályőrök helyzete. Debrecen. Felhívásukban közölt érdekes adatokat az országos értekezlet anyagához csatoljuk.

U. P. Dés. A szabadjegyet a nyugdíjasok is ugyanazon a nyomtatott blankettán kérik, mint a szolgálatban levők. Eszerint természetesen az ő kérvényük is bélyegmentes.

L. B. Petrozsény. Kérésének, amint látja eleget tettünk. A tudósítást kettéválasztottuk és két külön helyen adtuk le. Nagy elismeréssel látjuk buzgó dologtevéseit. Csak előre, tiszta szívvel és nyílt elmével! A befizető-helyek ügyében megteszszük a kellő lépéseket és ha nagybecsű közreműködésére szükségünk lesz, levélben értesítjük. Sziv. üdv.

Vinkovce. Panaszuk a szervező bizottság elé kerül.

Zákány. A 8 napi szabadságra vonatkozó rendelet csak a máv. munkásaira vonatkozik.

Miskolc. Hidegvér. Az atyáfnak alkalmat akarunk adni, hogy a bíróság előtt bizonyithassa vádjait.

D. K. Bp. Igen természetes, hogy ezek a művészek is fizetnek adót, még pedig a saját maguk kitöltötte adóbevallás alapján III. o. kereseti adót.

Szombathely, Zsolna. A jövő számban hozzuk. Lapzártá után érkezett.

Felelős szerkesztő: **Farkas Izor.**

Laptulajdonos: **A magyar vasutas-szervezet.**

Világosság könyvnyomda r.-t. Budapest, Nyár-utca 1.

CSERE.

Asztalos Északi főműhelyből cserélne az István-teleki műhelybe.

Géplakatos Piskiről cserélne szombathelyi műhelybe.

Géplakatos 20 éves Nagybecskerekéről cserélne bármely műhelybe hasonló fiatakorával.

Mozdonyfűtő Nyugoti fűtőházából cserélne Sátoraljaújhegybe.

Rézműves Kolozsvári műhelyből cserélne istvántelki főműhelybe.

Lakatos Zágrábból cserélne pécsi műhelybe.

Géplakatos Nyugoti fűtőházából cserélne érsekújvári műhelybe. 100 korona költséghelyi díjat fizetek.

Vonatkísérő lakatos cserélne Budapest nyugoti vagy Temesvárra.

Géplakatos Szegedről cserélne Istvántelki főműhely vagy Érsekújvárra.

Géplakatos keleti fűtőházából cserélne északi főműhely vagy keleti kocsiműhelybe.

Mely **vasesztérgályos** hajlandó Hatvanba cserélni. Cim: Kulacs János esztérgályos, Uj-Hatvan.

Mely **betűíró vagy mázólo** cserélne a pozsonyi műhelybe?

Mely **kazánkovács** hajlandó C.-Moravicai fiók-műhelyben alkalmazott munkástársal cserélni?

Géplakatos a lugosi fűtőházából cserélne a zágrábi vagy szombathelyi fűtőházba. Cim: Szirovy János géplakatos, Lugos, máv. fűtőház.

Kazánkovács Szabadkáról cserélne Piskire, Kolozsvárra vagy Békéscsabára. Cim: Mikola Géza kazánkovács, Szabadka, máv. műhely.

Összes címek a kiadóhivatalban.